

Izvješće o provedbi fiskalizacije u 2013. godini

Zagreb, prosinac 2013.

Zašto fiskalizacija?

- ▶ Problem suvremenih zemalja - stalna borba i naponi da se raznim mjerama podigne razina svijesti o potrebi plaćanja poreza
- ▶ Sigurna i stalna naplata poreza - ravnomjerno punjenje proračuna
- ▶ Prisutnost sive ekonomije na području izdavanja gotovinskih računa te bilježenja ostvarenog prometa – najveći rizik sigurne naplate poreza
- ▶ **Mjera – uvođenje fiskalizacije**

Fiskalizacija

Što je fiskalizacija?

- ▶ skup mjera koje će primjenjivati obveznici fiskalizacije kako bi se postigao efikasan nadzor evidentiranja ostvarenog prometa u gotovini (*plaćanje novčanicama, karticama, čekom ili drugim sličnim načinima plaćanja osim plaćanja izravno na račun*)

Zašto fiskalizacija?

- ▶ visoka razina porezne utaje, nisko evidentiranje ostvarenog prometa

Ciljevi fiskalizacije?

- ▶ spriječiti poreznu utaju na području poslovanja gotovinom
- ▶ unaprijediti postupke poreznog nadzora
- ▶ podizati razinu svijesti kupaca o važnosti uzimanja računa
- ▶ suzbijanje nelojalne konkurencije

Zatečeno stanje u Republici Hrvatskoj u 2012. godini

- ▶ promet u gotovini bilježe sljedeće djelatnosti: ugostiteljstvo, trgovina na malo te neke od uslužnih djelatnosti
- ▶ iz godišnjih prijava poreza na dohodak fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost ugostiteljstva proizlazi da je prosječno ostvareni dnevni promet iznosio oko 620 kn odnosno ostvareni dnevni dohodak od 100 kn. Isti obveznici zapošljavaju 1,5 zaposlenih
- ▶ iz godišnjih prijava poreza na dohodak fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost trgovine na malo proizlazi da je prosječno ostvareni dnevni promet iznosi oko 734 kn odnosno prosječno ostvareni dnevni dohodak od 85 kn. Isti obveznici zapošljavaju 0,7 zaposlenih
- ▶ Vidljiva je kultura izdavanja računa, ali uz prilagodbu informatičkih sustava “za ispravak prometa”
- ▶ **Zaključak: nužno uvesti pojačani nadzor u evidentiranje ostvarenog prometa u gotovini**

Kronologija

- ▶ 5. 6. 2012. – pokrenut projekt „Fiskalizacija“.
- ▶ 4.9.2012. - na Internet stranicama Porezne uprave informativno mjesto FISKALIZACIJA - objava novosti
- ▶ 05.10. 2012 - objavljena je Tehnička specifikacija za korisnike, odgovori na najčešća postavljena pitanja o fiskalizaciji
- ▶ 12.10. 2012. – omogućeno testiranje sustava

▶ **Zakonodavna aktivnost**

- ▶ 28. rujna 2012. – prvo čitanje u Hrvatskome saboru (Zakon prihvaćen s 98 glasova za , 24 suzdržanih)
- ▶ 21. studenoga 2012. – Zakon je donesen 23. studenoga 2012. (80 glasova "za", 2 "protiv", 32 "suzdržana")
- ▶ 3.12.2012.. – Zakon objavljen u Narodnim novinama broj
- ▶ **1. siječanj 2013. – početak fiskalizacije**

Pretpostavke fiskalizacije

Obveze za obveznike

- ▶ Prilagodba sadržaja računa
- ▶ Donošenje internog akta (*oznake prodajnih mjesta i zaposlenih*)
- ▶ Obavijest o obvezi uzimanja računa
- ▶ Za naplatu u gotovini prilagođeni naplatni uređaj

Dokazana je jednostavna tehnička prilagodba poreznih obveznika (3-5 dana)

Tehničke pretpostavke provedbe od strane Porezne uprave

- ▶ 10 mil računa dnevno
- ▶ 2.000 računa u sekundi
- ▶ 2 sekunde za ovjeru računa
- ▶ Dostupnost Internet okruženja

Sustav je u potpunosti bio funkcionalan i dostupan korisnicima kroz cijelu 2013. godinu.

Faze fiskalizacije

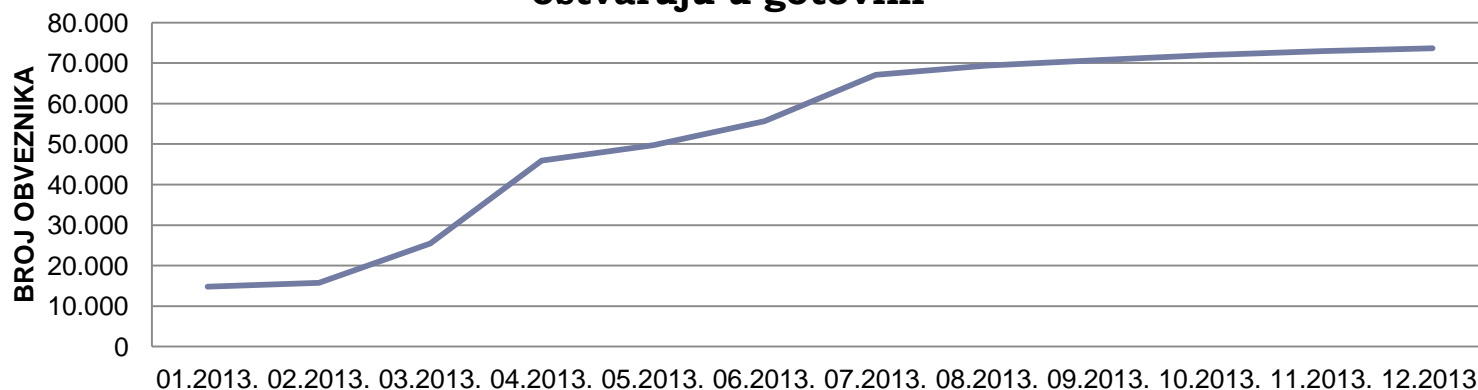
---

1. **Od 1.1.2013.g.** veliki i srednji porezni obveznici te obveznici koji kao jednu od djelatnosti, obavljaju djelatnost ugostiteljstva
2. **Od 1.4.2013.g.** obveznici koji, **kao jednu od djelatnosti**, obavljaju djelatnost Trgovine te koji obavljaju djelatnost slobodnih zanimanja iz članka 18. stavak 2. Zakona o porezu na dohodak - *samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinaru, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i slične djelatnosti*
3. **Od 1.7.2013.g.** obveznici fiskalizacije koji nisu započeli fiskalizaciju u prethodnim fazama

Obveznici fiskalizacije

- ▶ Svi poduzetnici u RH
- ▶ U provedbi fiskalizacije posebna pozornost se posvećuje poreznim obveznicima koji izdaju gotovinske račune - preko 73.5 tisuća

OBVEZNICI FISKALIZACIJE U 2013. GODINI koji promet ostvaruju u gotovini

Najveći broj obveznika zabilježen je u slijedećim djelatnostima:

- *G - Trg. na vel. i malo; popravak. Motornih vozila - 22.695*
- *I - Djelatnost pružanja smještaja. te pripreme. i usluživanja hrane - 16.892*
- *C - prerađivačka industrija - 7.209.*

Broj računa u fiskalizaciji

---

1. Do 30.12.2013. je izdano preko 2,2 mlrd gotovinskih računa
Prvi milijarditi račun izdan je 06.07.2013.g.,
2. Prosječan se dnevno zaprimi više od 6 mil računa
(14.8.2013. izdano preko 9.5 mil računa)
3. Najveći broj računa izdaje se u petak
4. Prosječno vrijeme odgovora Porezne uprave 0,307sek
5. Samo 20-tak poreznih obveznika nije moglo uspostaviti
trajnu komunikaciju za izdavanje računa

Građani i fiskalizacija

- ▶ Građane se od početka uvođenja fiskalizacije, smatra najvažnijom karikom uspješnog provođenja fiskalizacije, što pokazuju statistike o provjeri računa putem uspostavljenih komunikacijskih kanala (web, sms), ali i druge akcije koje je Porezna uprava provodila u 2013. godini, kao što je nagradna igra „Bez računa se ne računa“.
- ▶ Akcija se pokazala iznimno uspješnom, jer su građani tijekom četiri kruga nagradne igre poslali preko 500 tisuća omotnica, što je više od 10 milijuna poslanih računa.
- ▶ U traženju rješenja za poboljšanje klime i osvještavanje važnosti izdavanja i uzimanja računa Porezna uprava je pokrenutom nagradnom igrom postigla cilj, što će sigurno nastaviti raditi i u budućnosti.
- ▶ Dobar odaziv građana vidljiv je iz preko 5.000 ukupno poslanih prijava za nepravilnostima Poreznoj upravi putem Službe pozivni centar i Internet obrasca „Pišite nam“.
- ▶ **Da je fiskalizacija uspješan projekt čije je uvođenje bilo itekako potrebno pokazuju i istraživanja tržišta (GfK) iz rujna ove godine prema kojemu 93 % građana podržava uvođenje fiskalizacije, kao mjere koja garantira disciplinu u prometu gotovinom.**

Efekti fiskalizacije

- ▶ Zbog nepostojanja prethodnih podataka, zbog postepenog uvođenja (više faza), te zbog promjena u poreznim propisima (povećanje praga za ulazak u sustav PDV-a uz smanjenje stope PDV-a na ugostiteljske usluge i pojedine artikle) nije moguće usporediti i prepoznati sve efekte fiskalizacije
- ▶ Pravi efekti fiskalizacije će se prepoznati predajom poreznih prijava za porez na dohodak i porez na dobit za 2013. godinu
- ▶ kroz ovjeru računa prikupljeno je mnoštvo, do sada neevidentiranih, podataka o poslovanju poreznih obveznika (dnevni promet, stornirani računi, ispravke, dnevna odstupanja, nemogući datumi i iznosi, neodgovarajuće porezne stope, radni dani, radno vrijeme zaposlenih i dr...), koji će poslužiti za daljnju usporedbu i provjeru podataka o poslovanju poreznih obveznika u smislu utvrđivanja poreznih i drugih obveza (obrada poreznih prijava)
- ▶ Prikupljeni podaci su ukazali na nezakonite obrasce ponašanja, koji će omogućiti kvalitetnije planiranje i usmjeravanje poreznog nadzora
- ▶ Prikupljeni podaci će služiti i drugim javnim tijelima za utvrđivanja možebitnih nepravilnosti (socijala, statistika, inspekcija)

Prepoznatljivi efekti

U svrhu praćenja poreznih obveznika ugostitelja, trgovaca i odvjetnika na bazi odabranog uzorka uočeni su primjerice za mjesec listopad slijedeći efekti :

- ▶ U listopadu 2013. godine fizičke osobe, uglavnom ugostitelji, prijavile su ukupno oporezivih isporuka veće za 50,42% u odnosu na prošlu godinu tj. za 95,5 mil kn, a male pravne osobe za 29,85% odnosno za 81,5 mil kn.
- ▶ Fizičke osobe, uglavnom trgovci, prijavile su oporezivih isporuka veće za 24,18% nego lani odnosno za 126 mil kn, dok povećanje za male pravne osobe iznosi 9,73% tj. za 304 mil kn.
- ▶ Fizičke osobe, odnosno odvjetnici prema šifri pripadnosti odvjetničkoj komori, u listopadu 2013. prijavili su ukupne isporuke veće za 8,04% nego lani odnosno za 1,5 mil kn.

Porezni nadzor i fiskalizacija

Porezna uprava je naročitu pozornost u nadzoru obratila na provođenje fiskalizacije kod poreznih obveznika. Tako su u 2013.g.:

- ▶ Ovlašteni službenici Porezne uprave ukupno obavili više od 35 tisuća nadzora primjene Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom. U 17% obavljenih nadzora utvrđene su nepravilnosti, doneseno je preko 1.000 rješenja o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti i izrečeno novčanih kazni u iznosu od 11 mil kuna. Najčešća nepravilnosti sa kojima su se inspektori susretali je neizdavanje računa, iskazana pogrešna stopa PDV-a i višak u blagajni.
- ▶ Inspektori Porezne uprave u suradnji sa djelatnicima Carinske uprave radili su nadzor nad tržnicama. Suradnja navedenih uprava nastavljena je i dalje kroz zajedničke akcije i međusobnu razmjenu podataka i informacija iz nadležnosti navedenih uprava.

Fiskalizacija – pokušaji porezne utaje

Primjeri

- ▶ Izdavanje priznanica, ponuda, predujma – umjesto računa
- ▶ “lijepljenje” JIR na niz računa
- ▶ Prijava iznosa računa 0,00
- ▶ Višestruko korištenje jednom izdanih računa
- ▶ Izdavanje preslika računa
- ▶ Vrijeme usluge nije vrijeme na računu
- ▶ Netočni nazivi artikala (naručena pizza, račun za ćevape)
- ▶ Za jednu uslugu više “prikupljenih” računa (2 pizze; dva računa po 1 pizza)
- ▶ Naknadno storniranje računa
- ▶ i dr.

Fiskalizacija – daljnje aktivnosti

Zapravo

- 1. Suštinski nadzori na temelju prikupljenih podataka iz fiskalizacije tek kreću (obrada poreznih prijava)**
- 2. Daljnje aktivnosti nadzora i dalje će biti usmjerene prema neizdavateljima računa u svim poduzetničkim djelatnostima**